

Euroopan oikeusasiamiehen pöytäkirja kanteluun 751/2000/(BB)IJH Euroopan komissiota vastaan

Päätös

Kanteluasia 751/2000/IJH - **Tutkittavaksi otetut kantelut**, pvm 05/07/2000 - **Suositus**
07/12/2001 - **Päätökset**, pvm 02/07/2002

Strasbourgissa, 2. heinäkuu 2002
Arvoisa v.,

Kantelitte 1. kesäkuuta 2000 Euroopan oikeusasiamiehelle Suomen Paliskuntain yhdistyksen puolesta Euroopan unionin pysyvän eläinlääkintäkomitean 12. tammikuuta 2000 tekemästä päätöksestä, joka koski poronlihan tuontia Kuolan niemimaalta Venäjältä.

Välitin kantelun 5. heinäkuuta 2000 komission puheenjohtajalle. Komissio antoi lausuntonsa 10. lokakuuta 2000. Toimitin lausunnon teille ja kehotin teitä esittämään huomautuksia. Lähetitte huomautuksenne 19. joulukuuta 2000. Pyysin 15. toukokuuta 2001 komissiolta täydentävän lausunnon, jonka komissio lähetti 18. heinäkuuta 2001. Toimitin komission täydentävän lausunnon teille 8. huhtikuuta 2002 ja kehotin teitä esittämään huomautuksia. Lähetitte huomautuksenne 26. lokakuuta 2001.

Osoitin komissiolle 7. joulukuuta 2001 suositusluonnoksen. Ilmoitin asiasta teille kirjeitse samana päivänä. Komissio lähetti yksityiskohtaisen lausuntonsa 11. maaliskuuta 2002. Toimitin teille 8. huhtikuuta 2002 yksityiskohtaisen lausunnon sekä kehotuksen esittää huomautukset 31. päivään toukokuuta 2002 mennessä. Oikeusasiamiehen sihteeristöstä otettiin teihin yhteyttä puhelimitse 7. kesäkuuta 2002.

Tällä kirjeellä tiedotamme teille suoritettujen tutkimusten tuloksista.

KANTELU

Kantelija on Suomen Paliskuntain yhdistyksen toiminnanjohtaja, ja kantelu on tehty yhdistyksen puolesta.

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat ovat seuraavat:

Euroopan unionin pysyvä eläinlääkintäkomitea teki 12. tammikuuta 2000 päätöksen, jolla sallittiin poronlihan tuonti Kuolan niemimaalta Venäjältä. Päätös syntyi erään ruotsalaisen yrityksen aloitteesta, joka on kiinnostunut kaupallisessa mielessä poronlihan tuonnista Venäjältä. Ruotsalainen yritys osallistui Kuolan niemimaalla paikan päällä järjestettyyn tarkastuskäyntiin huolehtimalla matkajärjestelyistä ja hankkimalla tulkkauspalvelut tarkastusmatkan ajaksi.

Lihantuonti Venäjältä on ollut tähän asti kiellettyä, sillä Venäjä luokitellaan kuuluvaksi suu- ja sorkkatauti-alueeseen. Lisäksi Venäjän teurastamoiden ja lihankäsittelyn ei katsota täyttävän laatuvaatimuksia. Paliskuntain yhdistys epäilee, ettei ilmoitusjärjestelmä, jonka olisi taattava vaarallisten eläintautien puhkeamisesta tiedottaminen 24 tunnin kuluessa, toimisi Venäjällä riittävän nopeasti. Lisäksi yhdistys pelkää, että huonolaatuinen poronliha vaarantaisi kuluttajien luottamuksen poronlihaa kohtaan Euroopan unionissa, jolloin saamelaisten paliskuntien poronkasvatus Suomessa voisi käydä mahdottomaksi.

Kantelija väittää, että komissio ei ole toiminut puolueettomasti, sillä ruotsalainen yritys osallistui paikan päällä suoritettavaan tarkastuskäyntiin.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Kantelu liittyy komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston asiantuntijoiden suorittamaan tarkastuskäyntiin. Tarkastus suoritettiin Venäjän viranomaisten kutsusta, ja tarkoituksena oli arvioida, voidaanko poronlihan tuonti Kuolan niemimaalta sallia.

Terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosaston alaisuuteen kuuluvan elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston virkamiehet toteuttivat tarkastuskäynnin. Elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto (FVO) on komission yksikkö, joka kuuluu terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosastoon. Elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto valvoo tarkastuskäynneillään ruoan turvallisuutta sekä eläinlääkintään ja kasvinsuojeluun liittyviä kysymyksiä tarkoituksenaan muun muassa seurata Euroopan unionin lainsäädännössä asetettujen vaatimusten noudattamista. Toimisto toimittaa löydöksistään kertomukset asiasta vastaavalle komission yksikölle, pysyvälle eläinlääkintäkomitealle ja Euroopan parlamentille. Lisäksi kertomukset julkaistaan pääosaston internet-sivustolla, jotta tarkastusten löydökset, johtopäätökset ja suositukset esitetään mahdollisimman avoimesti.

Pysyvä eläinlääkintäkomitea on lakisääteinen komitea, joka perustettiin neuvoston päätöksellä 68/361/ETY (1). Eläinlääkintäkomiteaan kuuluu jäsenvaltioiden edustajia, ja komitean puheenjohtajana toimii komission edustaja. Komissio laatii kokousten asialistan, johon voi sisältyä tiedonvaihtoa tai keskustelua komitean toimivaltaan kuuluvista teknisistä kysymyksistä. Kokouksissa neuvotellaan myös lausunnoista, joita komitea antaa komission yksiköiden valmistelemista lainsäädäntöehdotuksista. Jos annettu lausunto on puoltava, komissio voi hyväksyä säädöksen, minkä jälkeen säädös julkaistaan virallisessa lehdessä. Kuten tähänkin

kanteluun liittyvässä tapauksessa, lainsäädäntöehdotukset voivat perustua valvonta- ja tarkastustehtävien päätteeksi annettuihin elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston suosituksiin.

Norrfrys Ab on Ruotsissa toimipaikkaansa pitävä yritys, jolla on tuotantoyksiköjä ja sivuliikkeitä Suomessa, Puolassa ja Venäjällä. Yritys perustettiin vuonna 1972, ja sillä on noin 350 työntekijää. Yrityksen tuotteisiin kuuluvat luonnonvaraiset sekä viljeltyt marjat, mehutiivisteet, sienet, riistanliha ja muut lihat. Tuotteita toimitetaan teollisuudelle, ravitsemusalan yrityksille ja vähittäismarkkinoille. Yritys tuottaa vuosittain noin 10 000 tonnia luonnonvaraisia marjoja, 5000 tonnia viljeltyjä marjoja ja 2000 tonnia riistanlihaa.

Ruotsin maatalousministeri kirjoitti komission jäsenelle Fischlerille 26. helmikuuta 1996. Ministeri viittasi kirjeessään poronlihan tuontia koskevaan ehdotukseen ja korosti tarkastuskäynnin tärkeyttä. Ministeri pyysi, että tarkastuskäynti toteutettaisiin mitä pikimmiten, sillä tarkastus voisi vaikuttaa osiin Pohjois-Ruotsissa harjoitettavaa maataloutta. Komission jäsen vastasi ministerille 17. maaliskuuta 1996 ja ilmoitti, että ministerin esiin tuomia kysymyksiä voitaisiin mahdollisesti käsitellä piakkoin maidon tuotantonormeihin liittyvän erillisen Venäjälle suuntautuvan tarkastuskäynnin yhteydessä.

Lisäksi komissio vastaanotti vuonna 1997 Ruotsin viranomaisilta muodollisen pyynnön, jossa pyydettiin sallimaan poronlihan ja riistanlinnunlihan tuonti muutamilta Luoteis-Venäjän alueilta. Ruotsin viranomaiset selvittivät kirjeessä, että poronlihaa oli tuotu kolmenkymmenen vuoden ajan ennen Ruotsin liittymistä Euroopan unioniin mutta että Ruotsin liittyessä unioniin tuonti loppui komission päätökseen 93/242/ETY (2) sisältyvien määräysten takia. Päätöksessä kielletään muun muassa sorkkaeläinten lihan tuonti koko Venäjän alueelta. Viranomaiset pyysivät, että komissio toteuttaisi tarkastuskäynnin Venäjällä niin nopeasti kuin mahdollista ja tutkisi, voidaanko kieltoa muuttaa siten, että poronlihan tuonti sallitaan.

Venäjän federaation maatalous- ja elintarvikeministeriön eläinlääkintäosaston päällikkö kirjoitti 31. maaliskuuta 1997 maatalouden pääosastoon ja pyysi, että komission eläinlääkintäasioista vastaava yksikkö tekisi kiireellisesti tarkastuskäynnin Venäjän pohjoisosiin, jotta tuonti Muurmanskin alueelta voitaisiin sallia.

Norrfrys Ab ja komissio kävivät kirjeenvaihtoa tammikuusta toukokuuhun vuonna 1998. Norrfrys Ab ilmoitti toivovansa, että poronlihan tuontikielto Venäjältä kumottaisiin pikaisesti, ja esitti useita kysymyksiä ehdotetusta eläinlääkinnällisestä tarkastuskäynnistä. Komissio vastasi Norrfrys Ab:n esille ottamiin erityiskysymyksiin ja ilmoitti lisäksi, ettei voinut siinä vaiheessa antaa tarkastuskäynnin tarkkaa päivämäärää, vaikka erästä tiettyä päivää olikin jo kaavailtu. On hyvin tavallinen käytäntö, että unionin ulkopuolisten maiden vientiyritykset ottavat yhteyttä komissioon tällaisessa tilanteessa. Vaikka kirjeisiin vastataankin, komissio pyrkii aina asioimaan kansallisten viranomaisten kanssa järjestäessään ja toteuttaessaan tarkastuskäyntejä.

Elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston varoihin kohdistuvien muiden paineiden vuoksi Venäjälle suunnattu tarkastuskäynti voitiin suunnitella toteutettavaksi vasta vuoden 1998 jälkimmäisellä puoliskolla. Vakiintunutta käytäntöä noudattaen elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston johtaja lähetti alustavan kirjeen 14. toukokuuta 1998 Venäjän federaation maatalous- ja

elintarvikeministeriön eläinlääkintäosaston päällikölle. Elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston asiasta vastaava yksikönpäällikkö ilmoitti suunnitellusta tarkastuskäynnistä Ruotsin viranomaisille kirjeitse.

Venäjän viranomaisilta ei saatu vastausta, joten Euroopan yhteisön Moskovan edustustoon otettiin yhteyttä 27. heinäkuuta 1998 ja edustustoa pyydettiin selvittämään asiaa kyseessä olevien yksiköiden kanssa. Edustusto vahvisti 28. heinäkuuta 1998, että kirje oli vastaanotettu, mutta että kirje ja sen liitteet piti kääntää Venäjän viranomaisia varten, mikä oli viivästyttänyt heidän vastaustaan.

Tarkastuskäynnin toteuttaneeseen tarkastusryhmään kuului kaksi elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston tarkastajaa. Elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston kehotuksesta Suomen eläinlääkintäasioista vastaava yksikkö nimesi lisäksi edustajan, joka osallistui tarkastuskäyntiin kansallisena asiantuntijana, joka tuntee poronlihakauppaa, jolla on kokemusta poroteurastamoista ja joka puhuu venäjää sujuvasti.

Koska Venäjän keskushallinnon viranomaisten vastaus viivästy, yhteyttä otettiin Muurmanskin alueellisiin viranomaisiin tarkoituksena laatia alustava matkasuunnitelma tarkastuskäyntiä varten. Alueellisten viranomaisten matkasuunnitelmaehdotus vastaanotettiin Norrfrys Ab:n kautta 16. syyskuuta 1998. Alueellisten viranomaisten kanssa oli erittäin vaikeaa päästä suoraan yhteyteen, sillä viestintäyhteydet olivat riittämättömät. Tarkastusryhmä käytti hyväkseen Norrfrys Ab:n faksilaitteita järjestellessään tarkastuskäynnin aikataulua, sillä tämän katsottiin olevan nopein keino välttämättömien hallinnollisten yksityiskohtien järjestämiseksi. Norrfrys Ab ei vaikuttanut mitenkään tarkastusryhmän tekemiin päätöksiin, jotka koskivat tarkastuskäynnin matkasuunnitelmaa. Norrfrys Ab tarjoutui tekemään tarvittavat matkalippuvaraukset ja avustamaan tarkastusryhmää viisumien hankinnassa.

Euroopan yhteisön Moskovan edustusto vahvisti 17. syyskuuta 1998, että ehdotetulle tarkastuskäynnille oli annettu suullinen hyväksyntä. Ehdotettu eläinlääkinnällinen tarkastuskäynti vahvistettiin 25. syyskuuta 1998 toteutettavaksi 11-21. lokakuuta 1998.

Komission käänöspalveluita pyydettiin 25. syyskuuta 1998 hankkimaan kaksi venäjää ja englantia puhuvaa tulkkiä. Yhteinen tulkkaus- ja konferenssipalvelu ilmoitti 30. syyskuuta 1998 elintarvike- ja eläinlääkintätoimistolle, että tarkastusryhmän matkalle ei ollut saatavilla yhtään tulkkiä. Norrfrys Ab:tä pyydettiin hankkimaan tulkki.

Komission matkanjärjestäjä ei pystynyt varaamaan tarvittavia hotellimajoituksia ja maansisäisiä lentomatoja Muurmanskin alueella. Koska muodollisen vahvistuksen ja tarkastuskäynnin aloittamisen välillä oli hyvin vähän aikaa, tarkastusryhmällä ei ollut muuta mahdollisuutta kuin pyytää Norrfrys Ab:tä tekemään tarvittavat hotelli- ja lentomatkavaraukset Muurmanskin alueella paikallisten edustajiensa kautta. Tässä vaiheessa tehtiin kuitenkin selväksi, että yksittäiset tarkastajat maksaisivat kaikki aiheutuneet kulut suoraan itse tarkastuskäynnin aikana. Komissio maksoi lentoliput Venäjälle ja takaisin suoraan tavalliseen tapaan, ja kulukorvaukset haettiin komissiolta tarkastuskäynnin jälkeen esittämällä kuitit aiheutuneista kustannuksista, kuten tapana on.

Tarkastusryhmä hyväksyi Norrfrys Ab:n toimitusjohtajan kohteliaisuudesta esittämän lounaskutsun Moskovassa vietettynä aikana. Lounas kirjattiin tarkastuskäynnistä aiheutuneiden kulujen korvaushakemukseen, joka toimitettiin asiasta vastaavaan komission yksikköön tarkastuskäynnin päätyttyä, kuten komission sisäisissä menettelysäännöissä on määrätty.

Tarkastuskäynnin aikana ryhmä käytti julkisia kulkuvälineitä ja maksoi kaikki matkakulunsa itse. Muutamissa tapauksissa käytettiin autoja hotellien ja toimistojen tai tarkastettavien kohteiden välillä liikkumiseen. Norrfrys Ab hankki autot, joita käyttivät tarkastusryhmän lisäksi Venäjän alueellisen eläinlääkintäviraston edustajat, tulkki ja Norrfrys Ab:n toimitusjohtaja, joka vieraili ryhmän mukana tuotantolaitoksissa, joista Norrfrys Ab oli kiinnostunut kaupallisessa mielessä ja joita eläinlääkintävirasto oli ehdottanut hyväksyttäväksi. Alueellinen eläinlääkintävirasto ei pystynyt hankkimaan kuljetusta, eikä autoja ollut mahdollista vuokrata. Ei siis ollut muuta vaihtoehtoa kuin käyttää Norrfrys Ab:n hankkimia autoja, jotta tarkastuskäynnin tavoitteet voitiin saavuttaa.

Tulkki osallistui Venäjän viranomaisten kanssa käytyihin tapaamisiin sekä alueellisella tasolla että Moskovassa. Tulkki osallistui myös tuotantolaitoksiin suuntautuneisiin vierailuihin. Tulkki ei osallistunut tarkastusryhmän sisäisiin kokouksiin, joissa keskusteltiin tarkastuskäynnin löydöksistä, päätelmistä ja suosituksista.

Norrfrys Ab:n toimitusjohtaja ei osallistunut yhteenkään Venäjän viranomaisten kanssa järjestettyyn tapaamiseen eikä tarkastusryhmän sisäisiin kokouksiin. Toimitusjohtaja vieraili ryhmän mukana kahdessa tuotantolaitoksessa, jotka kiinnostivat Norrfrys Ab:tä kaupallisessa mielessä. Muissa tuotantolaitoksissa ei vierailtu tämän tarkastusmatkan aikana.

Tarkastusryhmä piti tarkastusmatkan päätteeksi viimeisen kokouksen Venäjän viranomaisten kanssa Moskovassa. Tarkastusryhmän pääasialliset löydökset ja päätelmät esiteltiin Venäjän viranomaisille. Venäjän federaation eläinlääkintäosaston päällikkö antoi tapaamisen yhteydessä tarkastusryhmälle suullisen sitoumuksensa siitä, että Maailman eläintautijärjestön laatimaan listaan A kuuluvien tautien puhkeamisesta sekä päätöksestä käyttää suu- ja sorkkataudin vastaista rokotetta ilmoitettaisiin 24 tunnin sisällä komissiolle.

Tarkastuskäynnin löydöksistä, johtopäätöksistä ja kansallisille viranomaisille ja komission yksiköille suunnatuista suosituksista laadittiin kertomus (3) tarkastuskäynnin päätyttyä. Elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston johtaja hyväksyi kertomusluonnoksen, joka lähetettiin Venäjän keskushallinnon viranomaisille. Venäjän federaation eläinlääkintäosaston päällikkö vastasi kertomusluonnokseen 6. tammikuuta 1999 ja liitti mukaan vakuudet Muurmanskin alueellisen eläinlääkintäviraston toimista, jotka oli toteutettu Venäjän viranomaisille osoitettujen suositusten mukaisesti. Kirjeessä osoitettiin riittävät vakuudet Venäjän viranomaisten toteuttamista tai suunnittelemista toimista vastauksena kertomuksessa esitettyihin suosituksiin. Erityisesti vahvistettiin, että tarkastuksen yhteydessä paljastuneet teknologian ja hygienian puutteet poronlihan käsittelytiloissa oli korjattu. Kirjeessä vakuutettiin lisäksi, että Maailman eläintautijärjestön laatimaan listaan A kuuluvien tautien puhkeamisesta ilmoitettaisiin viipymättä Venäjän keskushallinnon eläinlääkintäyksikköön.

Lopullinen hyväksytty kertomus toimitettiin Euroopan yhteisön Moskovan edustustoon lähetettäväksi edelleen Venäjän viranomaisille. Kertomus lähetettiin myös kaikille jäsenvaltioille 11. helmikuuta 1999. Lopullinen kertomus esiteltiin pysyvässä eläinlääkintäkomiteassa tiedonvaihtoa ja keskustelua varten 11. helmikuuta 1999. Tässä vaiheessa komissio tutki yhä poronlihan jäämien valvontaa koskevaa suunnitelmaa, jonka Venäjän federaation eläinlääkintäosaston päällikkö oli toimittanut kirjeitse 6. tammikuuta 1999. Komitean kokouksessa ei näin ollen tehty päätöstä poronlihan tuonnin sallimisesta Muurmanskin alueelta.

Pysyvän eläinlääkintäkomitean kokouksessa 14-15. joulukuuta 1999 jäsenvaltiot antoivat puoltavan lausunnon ehdotuksesta komission päätökseksi kolmansien maiden jäämiä koskevien suunnitelmien väliaikaisesta hyväksymisestä neuvoston direktiivin 96/23/EY mukaisesti. Päätös julkaistiin sittemmin komission päätöksenä 159/2000/EY (4). Päätöksessä annettiin väliaikainen hyväksyntä useille kolmansien maiden jäämiä koskeville kokeiluluontoisille suunnitelmille, joihin kuuluivat Venäjän suunnitelmat hevostenkasvatuksesta, vesiviljelystä ja riistaeläinten tarhauksesta.

Muurmanskin alueella ei vakuutusten mukaan ollut esiintynyt suu- ja sorkkatautia vuoden 1960 jälkeen eikä tautia vastaan ollut rokotettu yli 30 vuoteen. Kun arvioitiin eläinten terveydentilan hyväksyttävyyttä ja eläinlääkärin tarkastusten tehokkuutta suu- ja sorkkataudin osalta, otettiin huomioon nämä vakuudet yhdessä Venäjän federaation eläinlääkintäosaston päällikön tarkastusryhmän viimeisen tapaamisen aikana esittämän suullisen vakuuden kanssa. Lisäksi otettiin huomioon Muurmanskin alueellisen eläinlääkintäviraston kirjalliset vahvistukset.

Tammikuun 12. päivän pysyvä eläinlääkintäkomitea antoi puoltavan lausunnon luonnokselle komission päätökseksi (5) jolla muutettiin komission päätöstä 97/217/EY (6), ja jonka mukaisesti Venäjä liitettiin kuuluvaksi niihin kolmansiin maihin, joista voitaisiin tuoda "sorkkaeläimiin kuuluvaa riistaa lukuun ottamatta villisikaa". Helmikuussa 2000 pysyvä eläinlääkintäkomitea antoi puoltavan lausunnon luonnokselle komission päätökseksi (7), jossa annettiin luettelo hyväksytyistä tarhatun riistan lihan käsittelylaitoksista Venäjällä. Tähän mennessä on hyväksytty ainoastaan yksi laitos: Norrfrys Ab Production, joka toimii Muurmanskin Lovozerossa.

Jokaisen edellä mainitun päätöksen osalta noudatettiin täysin komission sisäisissä säännöissä asetettuja menettelyjä. Päätöksiin ei kohdistunut ulkopuolista painostusta. Pysyvä eläinlääkintäkomitea sai kaikissa tapauksissa jäsenvaltioiden yksimielisen hyväksynnän.

Edellä mainitun perusteella komissio on täysin vakuuttunut siitä, että Norrfrys Productionin laitokselta poronlihan tuonnin salliva päätös toteutettiin kaikilla tasoilla asianmukaisten menettelyiden mukaisesti. Tarkastuskäynnin suunnittelemiseen, toteutukseen ja seurantaan osallistuneen komission henkilöstön toimissa ei ole havaittu mitään virheellisyyttä.

On kuitenkin tunnustettava, että kyseisen tarkastuskäynnin toteuttamiseen vaaditut toimet eivät kuulu elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston tavanomaiseen käytäntöön unionin ulkopuolisissa maissa. Tavallisesti neuvottelut käytäisiin yksinomaan komission oman valtuuskunnan ja

kyseessä olevan unionin ulkopuolisen maan kansallisten viranomaisten kesken. Ilman vientiyrityksen apua matkajärjestelyissä ja käytännön toteutuksessa tarkastuskäynnin toteuttaminen olisi kuitenkin ollut mahdotonta. Tarkastusmatkan suunnittelun ja toteutuksen aikana kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, ettei intressiristiriitoja esiintyisi ja että tarkastusryhmä pitäytyisi toimissaan riippumattomana.

Korostaakseen intressiristiriitojen vaaran välttämisen merkittävyyttä komission jäsenen Byrnen kabinetin päällikkö kirjoitti kantelijan yhdistykselle ja ilmoitti antaneensa ohjeet, joiden mukaan muita kuin virallisia edustajia ei saisi olla läsnä tarkastuskäynneillä.

Tarkastuksen lopullisesta kertomuksesta käyvät ilmi elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston riippumattomat näkemykset. Kertomuksen alkuun liitettiin erityinen viittaus ruotsalaisen vientiyrityksen tarjoamaan apuun, jotta tarkastusmatka esiteltäisiin täysin avoimesti (8).

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan ja teki useita lisäkysymyksiä tarkastuskäyntien valvonnasta, riittämättömistä viestintäyhteyksistä ja poronlihan alkuperästä.

Lisätutkimukset

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten perusteellisen tarkastelun jälkeen ilmeni, että muutamiin kysymyksiin oli vielä saatava vastaukset. Näin ollen oikeusasiamies pyysi komissiota toimittamaan täydentävän lausuntonsa kantelijan esiin ottamista kysymyksistä.

Komission täydentävä lausunto

Komissio esitti täydentävässä lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Komissio sai Venäjän viranomaisilta riittävät kirjalliset takuut, joiden mukaan todetut teknologian ja hygienian puutteet Lovozeron poronlihankäsittelylaitoksessa oli korjattu. Komission yksiköiden rutiininomaiseen tarkastuskäyntiin Muurmanskin alueella 12-16. helmikuuta 2001 kuului Lovozeron laitoksen seurantatarkastus. Tavanomaisen käytännön mukaisesti kertomus julkaistiin asiasta vastaavan pääosaston Internet-sivustolla, ja kopio kertomuksesta liitettiin täydentävään lausuntoon.

Velvollisuus ilmoittaa komissiolle Maailman eläintautijärjestön luetteloon A kuuluvien sairauksien puhkeamisesta koskee laitoksia, joissa taudin puhkeaminen on vahvistettu laboratoriotutkimuksien perusteella. Kaikista tautiepäilyistä ei tarvitse ilmoittaa, mutta kansallisten viranomaisten on toteutettava tarvittavat tutkimukset epäilyjen vahvistamiseksi tai kumoamiseksi. Komissio on vakuuttunut siitä, että Venäjän viranomaisilla on edellytykset toimittaa näytteet pikaisesti laboratoriotutkimuksiin ja mahdollisuus käyttää laboratoriolaitteita, jotka ovat riittävät vahvistamaan nopeasti Maailman eläintautijärjestön luetteloon A kuuluvat taudit. Näin ollen komissio on vakuuttunut, että Venäjän viranomaiset pystyvät tiedottamaan asiasta komissiolle 24 tunnin sisällä taudin puhkeamisen vahvistamisesta.

Poronlihan tuontia Venäjältä säädellään komission päätöksellä 2000/585/EY (9). Päätöksessä vaaditaan, että poronlihan yhteydessä on toimitettava eläinten terveydestä virallinen eläinlääkärintodistus, jossa todistetaan, että eläimet, joista liha on peräisin, on kasvatettu ja teurastettu Muurmanskin alueella Venäjällä.

Komissio on täysin vakuuttunut siitä, että poronlihan tuonnin Norrfrys Ab:n Lovozeron laitokselta Muurmanskista salliva päätös toteutettiin kaikilla tasoilla asianmukaisten menettelyiden mukaisesti. Kantelija ei nostanut esiin kysymyksiä, jotka voisivat johtaa erilaisiin päätelmiin.

Kantelijan lisähuomautukset

Kantelijan lisähuomautuksissa todettiin yhteenvedona seuraavaa:

Kantelijan mukaan 12-16. helmikuuta 2001 suoritetusta tarkastuskäynnistä laadittu kertomus vain vahvistaa tuontimenettelyihin kohdistuvia epäilyjä.

Suomen paliskuntainyhdistys on sitä mieltä, että tuonti Kuolan niemimaalta pitäisi kieltää, kunnes voidaan olla täysin varmoja siitä, että teurastamot noudattavat Euroopan unionin normeja. Jos tuontia jatketaan, kantelija pyytää oikeusasiamiestä takaamaan, että vastedes kaikki tuontiin liittyvät järjestelyt testataan, jotta varmistetaan järjestelyiden asianmukainen toimivuus, ja että Euroopan unionin tarkastajat tarkastavat tuontilihan alkuperän kuluttajien luottamuksen takaamiseksi.

SUOSITUSLUONNOS

Oikeusasiamies esitti 7. joulukuuta 2001 komissiolle suositusluonnoksen Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

Suositusluonnoksen perusteet olivat seuraavat:

1 Kantelija väitti, että poronlihantuontia Kuolan niemimaalta Venäjältä koskeva periaatepäätös syntyi ruotsalaisen yrityksen aloitteesta. Ruotsalainen yritys on kiinnostunut kaupallisessa mielessä poronlihan tuonnista Venäjältä. Kantelijan mukaan ruotsalainen yritys osallistui Kuolan niemimaalla paikan päällä järjestettyyn tarkastuskäyntiin huolehtimalla matkajärjestelyistä ja hankkimalla tulkkauspalvelut tarkastusmatkan ajaksi. Kantelija väitti, että komissio ei toiminut puolueettomasti, sillä ruotsalainen yritys osallistui paikan päällä suoritettavaan tarkastukseen.

2 Komissio selvitti lausunnossaan, että tarkastuskäynti toteutettiin Ruotsin ja Venäjän hallitusten pyynnöstä. Norrfrys Ab ja komissio kävivät tarkastuskäyntiin liittyvää kirjeenvaihtoa tammikuusta toukokuuhun 1998. Norrfrys Ab ilmoitti komissiolle haluavansa että poronlihan tuontikielto Venäjältä kumotaan pikaisesti.

Alueellisten viranomaisten matkasuunnitelmaehdotus vastaanotettiin Norrfrys Ab:n kautta 16. syyskuuta 1998. Alueellisten viranomaisten kanssa oli erittäin vaikeaa päästä suoraan yhteyteen, sillä viestintäyhteydet olivat riittämättömät. Tämän vuoksi Norrfrys Ab:n faksilaitteita hyödynnettiin tarkastuskäynnin matkasuunnitelmaa laadittaessa. Norrfrys Ab ei vaikuttanut mitenkään tarkastusryhmän tekemään päätökseen, joka koski tarkastuskäynnin matkasuunnitelmaa.

Komission matkanjärjestäjä ei pystynyt varaamaan tarvittavia hotellimajoituksia ja maansisäisiä lentomatkoihin Muurmanskin alueella. Norrfrys Ab tarjoutui tekemään tarvittavat

matkalippuvaraukset ja avustamaan tarkastusryhmää viisumien hankinnassa. Koska muodollisen vahvistuksen ja tarkastuskäynnin aloittamisen välillä oli hyvin vähän aikaa, tarkastusryhmällä ei ollut muuta mahdollisuutta kuin pyytää Norrfrys Ab:tä tekemään tarvittavat hotelli- ja lentomatkavaraukset Muurmanskin alueella paikallisten edustajiensa kautta. Norrfrys Ab:tä pyydettiin myös hankkimaan tulkki.

Tarkastusryhmä hyväksyi Norrfrys Ab:n toimitusjohtajan kohteliaisuudesta esittämän lounaskutsun Moskovassa vietettynä aikana. Lounas kirjattiin tarkastuskäynnistä aiheutuneisiin kuluihin. Muutamissa tapauksissa hotellien ja toimistojen tai tarkastettavien kohteiden välisiin kuljetuksiin käytettiin autoja. Norrfrys Ab hankki autot, joita käyttivät muiden muassa tarkastusryhmä sekä Norrfrys Ab:n toimitusjohtaja vieraillessaan tuotantolaitoksissa, joista Norrfrys Ab oli kiinnostunut kaupallisessa mielessä ja joita eläinlääkintävirasto oli ehdottanut hyväksyttäväksi. Eläinlääkintäviraston alueelliset edustajat eivät pystyneet hankkimaan kuljetusta, eikä autoja ollut mahdollista vuokrata. Ei siis ollut muuta vaihtoehtoa kuin käyttää Norrfrys Ab:n hankkimia autoja, jotta tarkastuskäynnin tavoitteet voitiin saavuttaa. Komission mukaan Norrfrys Ab:n toimitusjohtaja ei osallistunut yhteenkään Venäjän viranomaisten kanssa järjestettyyn tapaamiseen eikä tarkastusryhmän sisäisiin kokouksiin. Toimitusjohtaja vieraili ryhmän mukana kahdessa tuotantolaitoksessa, jotka kiinnostavat Norrfrys Ab:tä kaupallisessa mielessä. Muissa tuotantolaitoksissa ei vierailtu tämän tarkastusmatkan aikana.

3 Komission mukaan komission sisäisissä säännöissä asetettuja menettelyjä noudatettiin täysin komission päätösten 2000/161/EY ja 2000/212/EY osalta. Päätöksiin ei kohdistunut ulkopuolista vaikutusta. Pysyvä eläinlääkintäkomitea sai kaikissa tapauksissa jäsenvaltioiden yksimielisen hyväksynnän. Komissio oli täysin vakuuttunut siitä, että asianmukaisia menettelytapoja noudatettiin kaikissa niissä menettelyissä jotka johtivat poronlihan tuonnin sallimiseen Norrfrys Productionin laitokselta. Tarkastuskäynnin suunnittelemiseen, toteutukseen ja seurantaan osallistuneen komission henkilöstön toimitissa ei havaittu mitään virheellisyyttä.

4 Oikeusasiamies huomautti, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella niiden oikeuksien kunnioittaminen, jotka on taattu yhteisön oikeusjärjestyksessä hallinnollisten menettelyjen yhteydessä edellyttää erityisesti että toimivaltainen toimielin noudattaa velvollisuuttaan tutkia huolellisesti ja puolueettomasti kaikki käsiteltävänä olevan tapauksen kannalta merkitykselliset seikat (10) . Euroopan oikeusasiamiehen mielestä hyvän hallinnon periaate vaatii, että yhteisön toimielinten ja henkilöstön on toimittava puolueettomasti ja osoitettava lisäksi puolueettomuutensa välttämällä kaikkia toimia, jotka voisivat johtaa puolueettomuuden aiheelliseen kyseenalaistamiseen.

5 Oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella näytti siltä, että vaikka sekä Ruotsin että Venäjän hallitukset tekivät aloitteen tarkastuskäynnin järjestämiseksi, Norrfrys Ab teki myös aloitteen ottamalla yhteyttä komissioon ja ilmoittamalla toivovansa poronlihan tuontikiellon pikaista kumoamista Venäjän osalta. Lisäksi Norrfrys Ab ja sen toimitusjohtaja osallistuivat tarkastuskäyntiin järjestämällä

- hotelli- ja lentolippuvaraukset - viisumit - väliaikaiset faksilaitteet - tulkkaukspalvelut - tarkastuskäynteihin tarvittavat autot - ja vieraillemalla ryhmän mukana kahdessa

tuotantolaitoksessa.

Oikeusasiamies pani merkille, että komissio tunnusti Norrfrys Ab:n matkajärjestelyihin osallistumisen jäävän elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston tavanomaisen käytännön ulkopuolelle, sillä yleensä asiat hoidetaan yksinomaan komission oman valtuuskunnan ja kyseessä olevan kolmannen maan kansallisten viranomaisten kesken. Lisäksi komissio vahvisti, että ilman Norrfrys Ab:n tarjoamaa apua matkajärjestelyissä ja käytännön toteutuksessa tarkastuksen toteuttaminen olisi ollut mahdotonta. Komissio korosti lisäksi, että ainoa tähän mennessä Muurmanskin alueelta poronlihan tuontiin hyväksytty laitos on Norrfrys Ab.

6 Oikeusasiamies pani lisäksi merkille, että kolmansissa maissa toteutettavien eläinlääkintäalan tarkastuksien säännöistä tehdyn komission päätöksen 98/140/EY (11) mukaisesti komission asiantuntijoita voivat avustaa ainoastaan jäsenvaltioiden asiantuntijat.

7 Edellä mainitun perusteella Norrfrys Ab:n osallistuminen on ristiriidassa komission ja sen henkilöstön puolueettomuuden osoittamista koskevaan velvollisuuteen nähden, vaikuttipa Norrfrys Ab:n läsnäolo komission päätösten sisältöön tai ei. Näin ollen oikeusasiamies oli sitä mieltä, että kun komissio salli yhtiön, Norrfrys Ab:n, osallistua paikan päällä suoritettavaan tarkastuskäyntiin, ilmeni hallinnollinen epäkohta, joka lisäksi kyseenalaistaa komission päätöksen 2000/161/EY ja komission päätöksen 2000/212/EY.

8 Komission antaman lausunnon perusteella näytti mahdottomalta päätyä sovintoratkaisuun.

Oikeusasiamiehen komissiolle osoittama suositusluonnos oli seuraava:

Euroopan komission olisi toteutettava uusi tarkastuskäynti paikan päällä ja harkittava uudelleen komission päätöksiä 2000/161/EY ja 2000/212/EY uuden tarkastuskäynnin tulosten perusteella.

Oikeusasiamies ilmoitti komissiolle, että komission olisi lähetettävä yksityiskohtainen lausunto ennen 31. päivää maaliskuuta 2002 oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

Komission yksityiskohtainen lausunto

Komissio lähetti 11. maaliskuuta 2002 oikeusasiamiehelle yksityiskohtaisen lausuntonsa. Yksityiskohtaisessa lausunnossa todettiin yhteenvetona seuraavaa:

Elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto toteutti Muurmanskin alueella 12.-16. helmikuuta 2001 seurantatarkastuksen, jonka menettelyissä noudatettiin valvonta- ja tarkastuskäyntien toteuttamisesta annettuja komission sääntöjä. Seurantatarkastuksesta laadittu kertomus jaettiin jäsenvaltioille 22. toukokuuta 2001 ja julkaistiin terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosaston Internet-sivustolla 28. kesäkuuta 2001.

Seurantatarkastuksen aikana laitokseen kohdistuvassa viranomaisten valvonnassa havaittiin eräitä puutteita, joista ilmoitettiin yksityiskohtaisesti.

Venäjän viranomaiset toimittivat 16. heinäkuuta 2001 huomautuksensa seurantatarkastuksesta

laaditusta kertomuksesta. Myös huomautukset julkaistiin. Venäjän maatalousministerille lähetettiin 8. elokuuta 2001 kirje, jossa pyydettiin toimittamaan yksityiskohtaisempi vastaus tarkastuskäynnistä laadittuun kertomukseen. Vastausta ei toimitettu, joten terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosaston asiasta vastaaville yksiköille ilmoitettiin, että Venäjän viranomaisten toimittama vastaus katsottiin riittämättömäksi. Venäjän federaation Euroopan yhteisöjen Brysselin lähetystön apulaispäälikölle lähetettiin 30. lokakuuta 2001 kirje, jossa ilmoitettiin, että "Venäjän viranomaisilta tarvittavien vakuuksien puuttuessa komission on harkittava uudelleen päätöstä, jolla sallittiin poronlihan tuonti Muurmanskin alueelta".

Venäjän viranomaiset toimittivat elintarvike- ja eläinlääkintätoimistolle 5. marraskuuta 2001 päivätyllä kirjeellä lisätietoja tarkastuskäynnistä laaditusta kertomuksesta ja lokakuun 2001 aikana saaduista eläinlääkinnällisiä jäämiä koskevan ohjelman sekä mikrobiologisen valvontaohjelman tuloksista. Lisätietojen katsottiin vastaavan seurantatarkastuksesta laaditussa raportissa annettuja suosituksia, joten tiedot toimitettiin edelleen asiasta vastaaville komission yksiköille. Komission yksiköt ilmoittivat, etteivät lisätoimet olleet tarpeellisia.

Komissio oli sitä mieltä, että oikeusasiamiehen pääasiallinen suositus oli täytetty, sillä seurantatarkastus oli jo suoritettu. Seurantatarkastuksen tulosten ja sitä seuranneiden Venäjän viranomaisten vakuuksien perusteella komissio katsoi, että komission päätöksiä 2000/161/EY ja 2000/212/EY ei ole syytä muuttaa.

Kantelijan huomautukset Euroopan komission yksityiskohtaisesta lausunnosta

Oikeusasiamiehen sihteeristö otti kantelijaan yhteyttä puhelimitse. Kantelija ilmoitti tyytyvänsä komission yksityiskohtaiseen lausuntoon.

PÄÄTÖS

Oikeusasiamies osoitti komissiolle 7. joulukuuta 2001 seuraavan suositusluonnoksen:

Euroopan komission olisi toteutettava uusi tarkastuskäynti paikan päällä ja harkittava uudelleen komission päätöksiä 2000/161/EY ja 2000/212/EY uuden tarkastuskäynnin tulosten perusteella.

Komission yksityiskohtaisessa lausunnossa ilmoitettiin oikeusasiamiehelle, että elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto toteutti Muurmanskin alueella 12.-16. helmikuuta 2001 seurantatarkastuksen, jonka aikana noudatettiin valvonta- ja tarkastuskäyntien toteuttamisesta annettuja komission sääntöjä. Seurantatarkastuksen tulosten ja Venäjän viranomaisten 5. marraskuuta 2001 päivätyssä kirjeessä antamien lisätietojen perusteella komissio katsoi, että komission päätöksiä 2000/161/EY ja 2000/212/EY ei ollut syytä muuttaa.

Oikeusasiamies katsoo, että yksityiskohtaisessa lausunnossa kuvatut komission toimenpiteet ovat riittäviä ja kattavat oikeusasiamiehen suositusluonnoksessa asetetut vaatimukset. Oikeusasiamies lopettaa näin ollen asian käsittelyn.

Tästä päätöksestä tiedotetaan myös Euroopan komission puheenjohtajalle.

Kunnioitavasti,

Jacob SÖDERMAN

- (1) Neuvoston päätös 68/361/ETY, tehty 15. päivänä lokakuuta 1968, pysyvän eläinlääkintäkomitean perustamisesta, EYVL L 255, 18.10.1968, s. 23.
- (2) Komission päätös 93/242/ETY, tehty 30. päivänä huhtikuuta 1993, tietyistä Euroopan maista peräisin olevien tiettyjen elävien eläinten ja niistä saatujen tuotteiden tuonnista yhteisöön suu- ja sorkkatautitapauksissa. EYVL L 110, 4.5.1993, s. 36-40.
- (3) Tarkastuskäynnistä laadittu kertomus "Mission report XXIV/1472/98-MR on a routine mission carried out to Russia from 11-21 October 1998 in the field of animal and public health" sekä työasiakirja XIV/1472/98-WD.
- (4) Komission päätös 2000/159/EY, tehty 8. päivänä helmikuuta 2000, kolmansien maiden jäämiä koskevien suunnitelmien väliaikaisesta hyväksymisestä neuvoston direktiivin 96/23/EY mukaisesti. EYVL L 51, 24.3.2000, s. 30-36.
- (5) Komission päätös 2000/161, tehty 14. helmikuuta 2000. EYVL L 51, 24.2.2000, s. 38-40.
- (6) Komission päätös 97/217/EY, tehty 28. päivänä helmikuuta 1997, niiden kolmansien maiden ryhmistä, jotka voivat käyttää eläinlääkärintodistuksia luonnonvaraisen riistan lihan ja tarhatun riistan sekä kaninlihan tuonnissa kolmansista maista. EYVL L 88, 3.4.1997, s. 20-24.
- (7) Komission päätös 2000/212/EY, tehty 3. maaliskuuta 2000. EYVL L 65, 14.3.2000, s. 33-34.
- (8) "Tarkastusryhmään kuului 2 elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston (FVO) tarkastajaa ja yksi jäsenvaltion asiantuntija. Ryhmää avusti kääntäjä, jonka oli hankkinut poronlihan viennistä Ruotsiin kiinnostunut yritys. Yrityksen toimitusjohtaja avusti matkajärjestelyissä ja kulki ryhmän mukana, muttei osallistunut yhteenkään tekniseen kokoukseen." (Kohta 1.1, Mission details, Final report on a routine mission carried out to Russia from 11-21 October 1998 in the field of animal and public health, XXIV/1472/98 - MR Final, s. 3).
- (9) Komission päätös 2000/585/EY, tehty 7. päivänä syyskuuta 2000, eläinten terveyttä ja kansanterveyttä koskevista vaatimuksista sekä eläinlääkärintodistuksista tarhatun tai luonnonvaraisen riistan lihan ja kaninlihan tuonnissa kolmansista maista ja komission päätösten 97/217/EY, 97/218/EY, 97/219/EY ja 97/220/EY kumoamisesta. EYVL L 251, 6.10.2000, s. 1.
- (10) Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 21. päivänä marraskuuta 1991 asiassa C-269/90. Technische Universität München vastaan Hauptzollamt München-Mitte, oikeustapauskoelma 1991, s. I-5469.

(11) Komission päätös 98/140/EY, tehty 4. päivänä helmikuuta 1998, komission asiantuntijoiden jäsenvaltioissa paikalla tekemiä eläinlääkintäalan tarkastuksia koskevista tietyistä yksityiskohtaisista säännöistä, EYVL L138, 12.2.1998, s. 14-16.